Lietas arhīva Nr. CA-1241-18/22
ECLI:LV:RAT:2018:0515.C33453317.8.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2018.gada 15.maijā

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese I.Grauda
tiesneses D.Jansone un S.Krūmiņa
ar sekretāri S.Kazaini,
piedaloties /pers. B/, /pers. C/ un /pers. C/ pārstāvei /pers. D/,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. B/ prasībā pret /pers. C/ par līdzekļu piedziņu bērna uzturam sakarā ar /pers. C/ apelācijas sūdzību par Rīgas rajona tiesas 2017.gada 27.septembra spriedumu.

A p r a k s t o š ā

[1] 2017.gada 28.aprīlī prasītāja /pers. B/Rīgas rajona tiesā cēla prasību pret atbildētāju /pers. C/ par līdzekļu piedziņu bērna uzturam.

[1.1] Prasītājai un atbildētājam ir kopīgs bērns /pers. F/, dzimusi /datums/. Bērns dzīvo kopā ar prasītāju un atrodas viņas aprūpē un uzraudzībā.

[1.2] Kopš bērna dzimšanas atbildētājs prasītājai ir pārskaitījis uzturlīdzekļus laikā no 2016.gada janvāra līdz augustam 120 EUR mēnesī, bet no 2016.gada augusta 180 EUR mēnesī. Tomēr tas vairs nav pietiekoši, lai segtu vismaz pusi no nepieciešamajiem bērna aprūpes izdevumiem, kas vecākiem ir jānodrošina atbilstoši Civillikuma 177.pantam. Ņemot vērā konfliktējošās attiecības bērna vecāku starpā, prasītājai nav pārliecības, ka atbildētājs turpinās regulāri pārskaitīt uzturlīdzekļus bērna aprūpei un attīstībai.

[1.3] Prasītāja strādā par servisa kvalitātes vadītāju AS SEB Banka un prasītājas darba alga pēc nodokļu nomaksas ir 1288,73 EUR mēnesī. Papildus prasītāja saņem valsts ģimenes pabalstu par bērnu 11,38 EUR mēnesī un bērna kopšanas pabalstu līdz bērna 2 gadu vecumam 42,69 EUR mēnesī. Līdz ar to prasītājas šā brīža ienākumi mēnesī ir 1342,80 EUR, pēc 2017.gada 3.augusta tie būs 1300,11 EUR. Prasītājas īpašumā ir 2007.gada automašīna *Hyundai* i30, nekustamie īpašumi prasītājai nepieder, kā arī prasītājai nav kredītsaistības.

Atbildētājs strādā par departamenta direktora vietnieku – nodaļas vadītāju Ekonomikas ministrijā, Atjaunojamo energoresursu un energoefektivitātes departamentā un atbildētāja darba alga svārstās robežās starp 1176,06 EUR mēnesī (2017.gada februārī izmaksātais atalgojums) un 1731,01 EUR mēnesī (2017.gada martā izmaksātais atalgojums). Atbildētājam pieder automašīna. Par pārējiem ienākumiem, uzkrājumiem, kredītsaistībām prasītājai nav pieejama informācija.

[1.4] No uzturlīdzekļu aprēķina var redzēt, ka bērna /pers. F/ uzturēšanai šobrīd ir jātērē aptuveni 600 EUR mēnesī. Aprēķins veidots no esošiem un prognozējamajiem izdevumiem: 1) proporcionālā daļa par dzīvesvietas uzturēšanu – 49 EUR mēnesī; 2) par pārtiku un sadzīves precēm – 90 EUR mēnesī; 3) par veselības un higiēnas izdevumiem – 57 EUR mēnesī; 4) par izklaides un izglītošanās izdevumiem – 77 EUR mēnesī; 5) par apģērbu, apaviem, aksesuāriem – 59 EUR mēnesī; 6) par traukiem, gultasveļu, dvieļiem – 2 EUR mēnesī; 7) par bērnudārza izdevumiem (plānotie) – 50 EUR mēnesī no 2017.gada septembra; 8) par auklītes izdevumiem – 300 EUR mēnesī no 2017.gada marta līdz 2017.gada septembrim; 9) bērnistabas kosmētiskais remonts (plānotie) – 335 EUR 2017.gadā; 10) mēbeļu, interjera priekšmetu iegāde bērnistabai (plānotie) – 500 EUR 2017.gadā; 11) daļa no transporta izdevumiem – 95 EUR mēnesī. Izdevumu aprēķinā prasītāja daļu no izdevumiem, kas saistīti ar bērna aprūpi un attīstību, nav iekļāvusi, piemēram, visus izdevumus dzīvesvietas uzturēšanai, jo daļu no izdevumiem pilnībā sedz prasītājas tēvs; izdevumus par bērna fizioterapeita apmeklēšanu, kas ir brīvprātīga prasītājas izvēle; izdevumus par izglītojošu lekciju, nodarbību apmeklēšanu un bērnu žurnālu iegādi, abonēšanu.

Pamatojoties uz Civillikuma 177.pantu, 179.panta pirmo un otro daļu, Bērnu tiesību deklarācijas 2. un 6. principu, ANO 1989.gada 20.novembra konvencijas "Par bērna tiesībām" 3.pantu, Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.pantu, lūdz piedzīt no atbildētāja prasītājas labā uzturlīdzekļus nepilngadīgā bērna /pers. F/ aprūpei un attīstībai 250 EUR mēnesī, bet ne mazāk kā 30% apmērā no Latvijas Republikas Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, sākot no prasības celšanas brīža līdz bērns pats spēs sevi apgādāt, ieskaitot uzturlīdzekļus prasītājas AS "SEB banka" kontā Nr.LV50UNLA0050003485452; spriedumu par uzturlīdzekļu piedziņu izpildīt nekavējoties.

[2] 2017.gada 29.maijā Rīgas rajona tiesā tika saņemti atbildētāja paskaidrojumi, kuros atbildētājs neapstrīd faktu, ka viņam ir pienākums maksāt bērnam uzturlīdzekļus, taču atbildētājs nepiekrīt pieprasīto uzturlīdzekļu apmēram un tam, ka šis jautājums risināms tiesas ceļā. Atbildētāja ieskatā prasītājas norādītais uzturlīdzekļu apmērs ir nesamērīgi liels. Tamdēļ atbildētājs šādu prasītājas prasību par uzturlīdzekļu piedziņu neatzīst.

[2.1] Atbildētājs katru mēnesi kopš meitas /pers. F/ piedzimšanas maksā uzturlīdzekļus meitas aprūpei un attīstībai. Sākotnēji tie bija 150-175 EUR mēnesī līdz bērna dzīves trešajā-ceturtajā mēnesī sasniedza 200 EUR, kad prasītāja iebilda pret tik lielu uzturlīdzekļu apmēru, norādot, ka pietiktu ar naudas summu līdz 100 EUR mēnesī un gadījumā, ja atbildētājs vēlas, tas var izveidot atsevišķu uzkrājumu. Tādējādi atbildētājam ir izveidota uzkrājošā dzīvības apdrošināšana. Ievērojot prasītājas viedokli, atbildētājs par bērna piekto līdz 11.dzīves mēnesi prasītājai pārskaitīja 120 EUR mēnesī. Ņemot vērā pušu starpā izveidojušās konfliktu, atbildētājs pārstāja respektēt prasītājas viedokli, palielinot uzturlīdzekļus bērnam – 175 EUR apmērā par bērna 12. un 13.dzīves mēnesi. Savukārt par 14. līdz 20.dzīves mēnesi atbildētājs prasītājas bankas norēķinu kontā ik mēnesi ir ieskaitījis 180 EUR. Nevienu mēnesi atbildētājs nav izlaidis vai nokavējis kādu maksājumu.

[2.2] Atbildētājs neatzīst un uzskata par absurdu prasītājas veikto aprēķinu un tajā iekļautās naudas summas, jo tas nav savienojams ar meitas aprūpi un uzraudzību.

Prasītāja nav pierādījusi prasībā norādīto uzturlīdzekļu summu, kā arī nav ņēmusi vērā atbildētāja spējas un mantisko stāvokli – atbildētāja ienākumus un izdevumus.

Atbildētāja ikmēneša ienākumi pirms nodokļu nomaksas par pamatslodzi Latvijas Republikas Ekonomikas ministrijā ir 1647 EUR. Atbildētājam

nav citu ienākumu, lai viņš šobrīd varētu maksāt vēl vairāk par jau labprātīgi maksājamo ikmēneša summu par meitas /pers. F/ aprūpi un uzraudzību, ņemot vērā faktiskos izdevumus, t.sk. par dzīvesvietas īri, kas caurmērā pārsniedz 300 EUR mēnesī, izdevumus par pagaidu saskarsmes īstenošanu biedrībā "Skalbes", kas pēdējo astoņu mēnešu laikā vidēji pārsniedz 320-340 EUR mēnesī. Atbildētāja īpašumā vai valdījumā nav tādas mantas, kura kalpo par papildus ienākumu gūšanas avotu.

Atbildētājs apstrīd prasītājas aprēķinā ietvertās izmaksas, t.sk. šo izmaksu proporcionālo daļu par dzīvesvietas uzturēšanu – 49 EUR mēnesī, par meitas pārtiku un sadzīves precēm – 90 EUR mēnesī, par veselības un higiēnas izdevumiem – 57 EUR mēnesī, par izklaides un izglītošanās izdevumiem – 77 EUR mēnesī, par apģērbu, apaviem, aksesuāriem – 59 EUR mēnesī, par bērnudārza izdevumiem (plānotie) – 50 EUR mēnesī, par auklītes izdevumiem – 300 EUR mēnesī, bērnistabas kosmētisko remontu (plānotie) – 335 EUR, mēbeļu, interjera priekšmetu iegādei bērnistabai (plānotie) – 500 EUR un daļu no transporta izdevumiem 95 EUR mēnesī.

[2.3] Prasītāja līdz šim nav pieprasījusi no atbildētāja palielināt uzturlīdzekļu maksājamo summu no 180 EUR uz 250 EUR. Atbildētājs pieņem, ka prasība ir cēloniskā sakarībā ar jau esošajām civillietām, kur tādā veidā prasītāja risina pušu domstarpības par meitas /pers. F/ saskarsmes tiesībām. Šajā sakarā atbildētājs uzskata, ka prasītājai nav absolūti nekāda ne procesuāla, ne materiāltiesiska pamata pieprasīt no atbildētāja piedzīt uzturlīdzekļu summas palielinājumu, jo atbildētājs godprātīgi ik mēnesi veic uzturlīdzekļu maksājumus prasītājai par labu meitai /pers. F/.

[3] Ar Rīgas rajona tiesas 2017.gada 27.septembra spriedumu prasība tika apmierināta daļēji; no atbildētāja prasītājas labā tika piedzīti uzturlīdzekļi meitas /pers. F/ uzturam 230 *euro* mēnesī, bet ne mazāk kā 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas līdz bērna 7 gadu vecumam, un no 7 gadu vecuma – ne mazāk kā 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, sākot no 2017.gada 28.aprīļa līdz bērna pilngadībai; tika noteikts, ka samaksa veicama prasītājas bankas norēķinu kontā Nr.LV50UNLA0050003485452, AS "SEB banka"; tika noteikts, ka spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties; no atbildētāja valsts labā tika piedzīta valsts nodeva 345,14 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 6,60 *euro*.

[3.1] Pirmās instances tiesa konstatēja, ka /pers. F/, dzimušas /datums/, vecāki ir atbildētājs un prasītāja. Atsaucoties uz Civillikuma 178.panta otro daļu, tiesa norādīja, ka bērns dzīvo kopā ar prasītāju un prasītāja ikdienā realizē meitas aprūpi un uzraudzību.

Lietā nav strīda, ka atbildētājs meitas uzturam ik mēnesi pārskaita uzturlīdzekļus 180 *euro* apmērā, tāpat arī lietā nav strīda par vecāku mantisko stāvokli un atbildētāja spējām maksāt nepieciešamo uzturlīdzekļu apmēru.

[3.2] Nosakot piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru saskaņā ar Civillikuma 179.panta pirmo un otro daļu, tiesa vadījās no bērnu vecāku spējām, mantas stāvokļa un nepieciešamības nodrošināt bērnus ar iespējami labāku uzturu, ievērojot, ka bērnu uzturēšanas pienākums gulstas uz abiem vecākiem.

Izvērtējot pušu mantisko stāvokli, tiesa secināja, ka atbildētāja mantiskais stāvoklis ir labāks par prasītājas mantisko stāvokli, ko lietas izskatīšanas gaitā atbildētājs nav arī apstrīdējis.

Atsaucoties uz Civilprocesa likuma 97.panta pirmo daļu, Civillikuma 177.panta pirmo, otro un trešo daļu, Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta "Par tiesu praksi strīdu izskatīšanā par aizgādības (kopīgas, atsevišķas, ikdienas) un saskarsmes tiesībām un uzturlīdzekļiem bērnam" 8.punktu, tiesību doktrīnu un judikatūru, tiesa bērnam prasītājas norādīto piedzenamo uzturlīdzekļu summu atrada par pamatotu daļā par 406,98 *euro*.

[3.3] Ņemot vērā minēto, kā arī to, ka atbildētāja mantiskais stāvoklis ir labāks par prasītājas, tiesa atzina par taisnīgu un samērīgu no atbildētāja prasītājas labā piedzīt uzturlīdzekļus nepilngadīgās meitas uzturam ik mēnesi 230 *euro* apmērā, nosakot, ka uzturlīdzekļu summa nevar būt mazāka par Ministru kabineta noteikumos Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" norādīto minimālo apmēru.

Ievērojot Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2007.gada 29.augusta spriedumā lietā Nr.SKC-556 sniegto tiesību normu tulkojumu, uzturlīdzekļi piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā.

Atbildētāja ik mēnesi labprātīgi veiktie uzturlīdzekļu maksājumi 180 *euro* apmērā ir ieskaitāmi sprieduma izpildes ietvaros.

Atbilstoši Civillikuma 177.pantam uzturlīdzekļu piedziņa ir nosakāma līdz bērna pilngadībai.

[3.4] Ņemot vērā bērnu interešu prioritāti, kas konkrētajā gadījumā saistīta ar bērna uzturam nepieciešamajiem līdzekļiem, tiesa uzskatīja, ka atbilstoši Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punktam daļā par uzturlīdzekļu piedziņu ir nosakāma sprieduma nekavējoša izpilde.

[4] 2017.gada 17.oktobrī atbildētājs iesniedza apelācijas sūdzību par Rīgas rajona tiesas 2017.gada 27.septembra spriedumu, pārsūdzot to prasības apmierinātajā daļā.

[4.1] Atbildētājs uzskata, ka tiesa ir nepareizi definējusi lietā izskatāmo strīdu, jo tas nav par uzturlīdzekļu piedziņu kā tādu, bet gan ir par regulāri un bez kavējumiem maksāto uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu.

Līdz ar to pat prasības apmierināšanas gadījumā no atbildētāja piedzenamās valsts nodevas apmērs būtu aprēķināms nevis no visas piedzenamo uzturlīdzekļu summas, bet gan tikai no tās daļas, kas pārsniedz ik mēnesi regulāri maksātos 180 EUR, kā arī nevar tikt piedzīti no prasības celšanas brīža regulāri maksātie uzturlīdzekļi, bet gan tikai palielinātais uzturlīdzekļu apmērs. Ar pārsūdzēto spriedumu nedrīkstēja noteikt, ka spriedums izpildāms nekavējoties, jo Civilprocesa likuma 205.pants neparedz, ka nekavējoties izpildāms ir spriedums par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu.

[4.2] Abu pušu materiālais stāvoklis līdzvērtīgi ļauj bērna uzturam ik mēnesi tērēt 250 *euro*, taču strīds ir par to, vai bērna reālajām vajadzībām ik mēnesi ir nepieciešama summa, kas pārsniedz 360 *euro*, t.i., vai atbildētājam pienākums būtu maksāt prasītājai vairāk par ik mēnesi jau maksātajiem 180 *euro*.

[4.3] Atbildētājs uzskata, ka tiesa nav pienācīgi izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, iekļaujot bērna uzturam mēnesī nepieciešamo izdevumu summā šādas pozīcijas: pamperu (autiņbikšu) iegādei mēnesī nepieciešamos 50 *euro,* kas būtu samazināmi vismaz par 33 EUR; dzīvesvietas uzturēšanai nepieciešamos 35,35 *euro*, kas būtu samazināmi par 10,35 *euro*, t.i., līdz atbildētāja atzītajiem 25 *euro*; izdevumi izklaidei un izglītošanai, kur būtu samazināmi izdevumi par dāvanām un svinībām par 25 *euro*, izklaides un izglītošanas izdevumi par pieļauto aritmētisko kļūdu 16,66 *euro* un izdevumi par izbraukumiem pa Latviju 16,67 *euro*; transporta izdevumi, kas būtu samazināmi par 55,01 *euro*.

No tiesas atzītās ik mēneša izdevumu summas 406,98 *euro* atņemot nepamatoto summu par pamperiem 33 *euro*, nepamatoto summu par izdevumiem dzīvesvietas uzturēšanai 10,35 *euro*, nepamatoto summu par dāvanām un svinībām 25,00 *euro*, nepamatoto summu par prasītājas izbraukumiem pa Latviju 16,67 *euro*, pieļauto aritmētisko kļūdu pozīcijā par izklaides un izglītošanas izdevumiem 16,66 *euro*, nepamatoto transporta izdevumu summu 55,01 *euro*, iegūstama summa 250,29 *euro*, kas ir meitas Grētas reālo ik mēneša izdevumu summa, no kuras ik mēnesi atbildētājs labprātīgi sedz 180 *euro*.

[4.4] Neskatoties uz to, ka puses tiesas sēdē atzina, ka abu pušu materiālais stāvoklis ļauj bērna uzturam ik mēnesi tērēt 250 *euro*, tiesa faktiski ir izskatījusi pašas izdomātu strīdu par to, ka prasītājas mantiskais stāvoklis neļauj viņai segt bērna izdevumus pašas norādītajā apmērā, bet faktiski atļauj segt tikai 176,98 *euro* apmērā, kas nav pieļaujams ne ar vienu materiālo vai procesuālo tiesību normu. Atbilstoši Civilprocesa likuma 10.pantam tiesa nav tiesīga būt par kādas puses pārstāvi un patvarīgi papildināt un precizēt prasības pieteikumā norādītos apstākļus, ne arī būt ieinteresēta kādas puses lietā, tādējādi pārkāpjot dispozitivitātes principu.

[4.5] Atbildētājs uzskata, ka, pieņemot pārsūdzēto spriedumu, tiesai nebija jāvērtē pušu ienākumi un mantiskais stāvoklis, jo pusēm nav strīda par to. Turklāt tiesa to nav varējusi objektīvi izvērtēt, ko atspoguļo sprieduma motīvu daļā iekļautā informācija attiecībā uz atbildētāja un prasītājas ienākumiem, atbildētāja ienākumiem no SIA "/Nosaukums A/" kapitāla aktīvu atsavināšanas, atbildētāja īpašumā iegūtiem un esošiem īpašumiem;

prasītājas īpašumā iegūtiem un esošiem īpašumiem.

[4.6] Tiesa nav ņēmusi vērā faktu, ka civillietas Nr.C33606116 ietvaros starp atbildētāju un prasītāju šobrīd notiek tiesvedība par aizgādības un saskarsmes tiesībām. Jau šobrīd saskaņā ar lēmumu par pagaidu saskarsmes kārtību atbildētājs vismaz divas reizes nedēļā var īstenot saskarsmi ar meitu, turklāt, skatot lietu pēc būtības, saskarsme būtiski pieaugs, kas savukārt palielinās atbildētāja patstāvīgos izdevumus par bērna uzturēšanu, t.sk. attiecībā uz dzīvesvietas iekārtošanu atbilstoši bērna vajadzībām, izdevumus pārtikai, izglītojošām un atpūtas vajadzībām, kā arī bērna transportēšanas vajadzībām.

[4.7] Sprieduma rezolutīvajā daļā nav atrodama neviena norāde, ka sprieduma izpildē ir ieskaitāmi regulāri ik mēnesi maksātie 180 *euro*, jo izpildu raksts netiek izdots saskaņā ar sprieduma motīvu daļu, bet gan sprieduma rezolutīvo daļu.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 413.-418.pantu, lūdz pilnībā noraidīt prasītājas prasību pret atbildētāju par ik mēnesi maksāto uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu.

[5] 2018.gada 25.janvārī Rīgas apgabaltiesā tika saņemti prasītājas paskaidrojumi par atbildētāja apelācijas sūdzību, kuros prasītāja apelācijas sūdzību neatzīst un uzskata to par nepamatotu.

[6] Atbildētājs/pers. C/ un viņa pārstāve /pers. D/ tiesas sēdē apelācijas sūdzību uzturēja, prasību neatzina uz apelācijas sūdzībā un paskaidrojumos norādītajiem argumentiem.

Prasītāja/pers. B/ tiesas sēdē apelācijas sūdzību neatzina, prasību uzturēja 230 EUR apmērā mēnesī uz paskaidrojumos un prasības pieteikumā norādītajiem argumentiem.

M o t ī v u d a ļ

[7] Pārbaudījusi lietas materiālus un noklausījusies pušu paskaidrojumus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

[8] Kā redzams no lietas materiālos esošās 2015.gada 11.augustā Olaines novada Dzimtsarakstu nodaļas izsniegtās dzimšanas apliecības LVDA089452 kopijas (1.sējums l.l.7), nepilngadīgās /pers. F/, personas kods /personas kods/, vecāki ir prasītāja /pers. B/ un atbildētājs /pers. C/. Lietā nav strīda par to, ka nepilngadīgā /pers. F/ dzīvo kopā ar savu māti – prasītāju /pers. B/.

[9] Civillikuma 179.panta pirmā daļa nosaka, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa.

Saskaņā ar minētā panta otro daļu pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

[9.1] Lietā nav strīda par to, ka atbildētājam ir pienākums uzturēt nepilngadīgo meitu /pers. F/ un ka atbildētājs kopš bērna piedzimšanas katru mēnesi maksā prasītājai līdzekļus bērna uzturam, ko apstiprina lietas materiālos esošie atbildētāja konta pārskati (1.sējums l.l.74, l.l.157, l.l.202, 2.sējums l.l.99, l.l.124-l.l.126), bet starp pusēm ir radies strīds par maksājamo uzturlīdzekļu apmēru.

Apstāklis, ka atbildētājs labprātīgi maksā līdzekļus bērna uzturam, neliedz prasītājai tiesības celt prasību par uzturlīdzekļu piedziņu gadījumā, kad starp pusēm pastāv strīds par maksājamo uzturlīdzekļu apmēru. Kā izriet no pušu paskaidrojumiem, maksāt prasītājai uzturlīdzekļus bērnam 180 EUR mēnesī izlēma atbildētājs vienpersoniski, kas neliecina par to, ka pušu starpā būtu panākta vienošanās par uzturlīdzekļu apmēru. Tādējādi pretēji atbildētāja apelācijas sūdzībā minētajam, prasītājas celto prasību nav pamata uzskatīt par prasību par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu, jo uzturlīdzekļu apmērs iepriekš nav bijis noteikts ne ar spēkā stājušos tiesas spriedumu, ne arī ar abu pušu noslēgtu vienošanos.

[9.2] Nosakot uzturlīdzekļu apmēru, atbilstoši Civillikuma 177.pantam un judikatūrai ņemamas vērā abu vecāku spējas un mantas stāvoklis, kas samērojams ar bērna uzturēšanas izdevumiem un reālajām vajadzībām.

[9.2.1] Kā redzams no lietas materiāliem, starp pusēm ir radies strīds par bērna uzturēšanai nepieciešamo izdevumu apmēru. No prasības pieteikumam pievienotā aprēķina (1.sējums l.l.14-l.l.16) izriet, ka prasītājas ieskatā bērna uzturēšanai mēnesī ir nepieciešami vidēji 601,13 EUR. Ar pirmās instances tiesas spriedumu prasītājas norādītais aprēķins tika atzīts par pamatotu 406,98 EUR apmērā, samazinot vairākas prasītājas norādītās izdevumu pozīcijas, kas apelācijas sūdzībā nav apstrīdēts. Novērtējot lietas materiālos esošos pierādījumus atbilstoši Civilprocesa likuma 97.panta pirmajai daļai, balstoties uz dzīvē gūtiem novērojumiem, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka bērna uzturēšanai ir nepieciešami aptuveni 400 EUR mēnesī, kā to pamatoti ir noteikusi arī pirmās instances tiesa. Kaut arī atbildētāja apelācijas sūdzībā minētie iebildumi pret atsevišķām izdevumu pozīcijām ir daļēji pamatoti, ņemams vērā apstāklis, ka bērna uzturēšanai nepieciešamie izdevumi ir mainīgi, ko apstiprina arī izskatāmajā lietā konstatētie apstākļi, līdz ar ko nav iespējams noteikt bērna uzturam nepieciešamo līdzekļu apmēru precīzi katrā pozīcijā un Civillietu tiesas kolēģija tos novērtē pēc sava ieskata.

Kā izriet no pušu paskaidrojumiem, prasītājas aprēķinā iekļautajā pozīcijā par izdevumiem veselībai un higiēnai 680 EUR gadā jeb 56,67 EUR mēnesī ir samazinājušies izdevumi autiņbiksīšu iegādei, kas šobrīd nepieciešami viena iepakojuma iegādei 17 EUR vērtībā mēnesī (2.sējums l.l.11). Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā tas nedod pamatu samazināt minētos izdevumus par 33 EUR, jo aprēķinā norādītie izdevumi par higiēnas precēm attiecas ne tikai uz autiņbiksītēm, bet arī uz citām precēm, piemēram, ziepēm, šampūnu, salvetēm u.tml., turklāt ir palielinājušies izdevumi medikamentu iegādei sakarā ar to, ka bērns sāka apmeklēt bērnu dārzu un biežāk slimo, ko apstiprina prasītājas iesniegtie čeki (2.sējums l.l.69-l.l.70, l.l.136).

Nav pamatoti atbildētāja apelācijas sūdzībā izteiktie iebildumi par dzīvesvietas uzturēšanai nepieciešamajiem izdevumiem 35,35 EUR apmērā mēnesī. No lietas materiālos esošajiem maksājumu dokumentiem (1.sējums l.l.63-l.l.66, l.l.102-l.l.104, 2.sējums l.l.75-l.l.77, l.l.131-l.l.133) ir redzams, ka prasītāja maksā savam tēvam /pers. T/, kura nekustamajā īpašumā viņa kopā ar bērnu dzīvo, 100-200 EUR mēnesī. Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā nav pamata apšaubīt apstākli, ka minētie maksājumi ir saistīti ar mājokļa nodrošināšanu, uz ko tieši ir norādīts arī atsevišķos maksājuma dokumentos (2.sējums l.l.77, l.l.131-l.l.133). Apelācijas sūdzībā minētajiem argumentiem par to, cik lieli izdevumi mājokļa uzturēšanai ir prasītājas tēvam un cik personas vēl uzturas un ciemojas nekustamajā īpašumā, nav juridiskas nozīmes, jo atbilstoši Civilprocesa likuma 96.panta pirmajai daļai vispārzināms, ka izdevumi 35,35 EUR apmērā mēnesī mājokļa nodrošināšanai bērnam ir vērtējami kā nelieli un pat nepietiekami.

Nav pamatoti apelācijas sūdzībā izteiktie iebildumi par izdevumiem izlaidei un izglītošanai. Vispārzināms, ka sakarā ar dzimšanas un vārda dienu svinībām un dāvanu iegādi rodas izdevumi, kuri, bērnam pieaugot, tikai palielinās. To apliecina prasītājas apelācijas instances tiesā sniegtie paskaidrojumi un iesniegtie čeki (2.sējums l.l.81, l.l.134) par dāvanu iegādi, meitai apmeklējot bērnu viesības. Kā to pareizi ir atzinusi pirmās instances tiesa, izdevumi dāvanu iegādei 100 EUR gadā jeb 8,33 EUR mēnesī ir samērīgi. Nav pamatoti atbildētāja iebildumi, ka pirmās instances tiesa, aprēķinot izklaides un izglītošanās izdevumus, būtu pieļāvusi aritmētisko kļūdu 16,66 EUR, jo minētā summa attiecas uz izdevumiem dzimšanas un vārda dienu svinībām. Šādas svinības tiek organizētas bērnam un izmaksas par tām rodas neatkarīgi no tā, vai svinībās piedalās abi vecāki. Turklāt prasītājas norādītais izdevumu apmērs – 100 EUR vienām svinībām – ir vērtējams kā samērīgs. Civillietu tiesas kolēģija atzīst par pamatotiem atbildētāja iebildumus pret izdevumiem par izbraukumiem pa Latviju 200 EUR gadā jeb 16,67 EUR mēnesī, kas vēl nav radušies, bet ņem vērā prasītājas norādīto apstākli, ka aprēķinā nav ietverti citi bērna izglītošanai nepieciešamie izdevumi, piemēram, bērnu žurnālu iegāde vai abonēšana, kā arī palielinājušies izdevumi kultūras un izklaides pasākumiem, ko apstiprina prasītājas iesniegtie maksājumu dokumenti (2.sējums l.l.81-l.l.82, l.l.134).

Daļēji pamatoti ir atbildētāja iebildumi par aprēķinā iekļautajiem transporta izdevumiem. Ievērojot to, ka bērnu dārzs, ārsts, veikali un citas ar bērna

interesēm un vajadzībām saistītās iestādes un vietas atrodas netālu no bērna dzīvesvietas Olaines novadā, apšaubāmi ir prasītājas aprēķinā iekļautie izdevumi 50 EUR mēnesī degvielas iegādei. Kā redzams no aprēķina, prasītāja visus izdevumus par degvielu 100 EUR mēnesī ir dalījusi uz pusēm, kaut arī tie lielākā mērā attiecas uz pašu prasītāju, kuras darba vieta ir Rīgā. Tomēr ņemams vērā apstāklis, ka kopš aprēķina sastādīšanas brīža ir paaugstinājušās degvielas cenas, kas ir vispārzināms fakts, un prasītāja ir iegādājusies citu automašīnu, sakarā ar ko ir radušās papildu izmaksas, ko apstiprina prasītājas iesniegtais finanšu līzinga (nomas pirkuma) līgums un maksājumu dokumenti (2.sējums l.l.83-l.l.89, l.l.135).

Izvērtējot iepriekšminētos apstākļus, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka bērna uzturēšanai nepieciešamie izdevumi 400 EUR apmērā ir vērtējami kā samērīgi un nav pamata to samazināšanai līdz 250,29 EUR, kā to apelācijas sūdzībā ir norādījis atbildētājs.

[9.2.2] Lietā nav strīda, ka abu pušu spējas un mantas stāvoklis ļauj tērēt nepilngadīgās meitas Grētas uzturam ik mēnesi 200 EUR. Turklāt ņemams vērā apstāklis, ka sakarā ar pušu starpā pastāvošo strīdu par aizgādības un saskarsmes tiesībām atbildētājam ir ievērojami izdevumi (1.sējums l.l.159-l.l.161) saskarsmes ar bērnu īstenošanai saskarsmes personas klātbūtnē, kas nenoliedzami atbilst vislabākajām bērna interesēm un tās nodrošina. Ievērojot minēto, Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā pienākums nodrošināt bērna uzturēšanai nepieciešamos izdevumus 400 EUR mēnesī ir sadalāms starp abiem vecākiem līdzīgās daļās, t.i., 200 EUR mēnesī katram. Līdz ar to nav juridiskas nozīmes izvērtēt pārējos lietas materiālos esošos pierādījumus un atbildētāja apelācijas sūdzībā minētos argumentus par pušu mantisko stāvokli.

[9.3] Tādējādi Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka no atbildētāja prasītājas labā piedzenami līdzekļi nepilngadīgās meitas /pers. F/ uzturam 200 EUR mēnesī, bet ne mazāk kā 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas līdz bērna 7 gadu vecumam, un no 7 gadu vecuma – ne mazāk kā 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, sākot no prasības pieteikuma iesniegšanas tiesā dienas, t.i., no 2017.gada 28.aprīļa, līdz bērna pilngadībai, savukārt pārējā daļā prasība ir noraidāma.

Uzturlīdzekļi iemaksājami prasītājas kontā /numurs/, AS "SEB banka".

Atbildētāja labprātīgi veiktie uzturlīdzekļu maksājumi ir ieskatāmi sprieduma izpildē, kā to pamatoti ir atzinusi pirmās instances tiesa. Pretēji atbildētāja apelācijas sūdzībā norādītajam, tas nav norādāms sprieduma rezolutīvajā daļā, jo minētais jautājums nav strīda priekšmets un attiecas uz sprieduma izpildi.

[9.4] Atbilstoši Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punktam, 434.panta ceturtajai daļai pēc prasītājas /pers. B/ lūguma nosakāms, ka spriedums par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam ir izpildāms nekavējoties.

Tā kā prasība ir celta un apmierināta par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam, nevis uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu, pretēji apelācijas sūdzībā norādītajam, saskaņā ar Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punktu pirmās instances tiesai bija tiesības noteikt nekavējošu sprieduma izpildi.

[10] Šādos apstākļos Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa pēc būtības ir pareizi atzinusi, ka no atbildētāja prasītājas labā ir piedzenami uzturlīdzekļi, tomēr bez pietiekama pamata uzlikusi atbildētājam pienākumu apgādāt bērnu lielākā apmērā nekā prasītājai.

[11] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta b)apakšpunktu, 35.panta pirmās daļas 3.punktu, 39.panta pirmās daļas 5.punktu, 42.panta pirmo daļu no atbildētāja valsts ienākumos būtu piespriežami iepriekš nesamaksātie tiesas izdevumi – valsts nodeva par prasību proporcionāli tās apmierinātajai daļai 330,64 EUR (320 EUR + 4% no 266 EUR (200 EUR x 12 = 2400 EUR – 2134 EUR) un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 6,60 EUR (1.sējums l.l.2).

Ievērojot to, ka atbildētājs no bērna piedzimšanas brīža ir labprātīgi maksājis līdzekļus bērna uzturam, un to, ka piedzenamās valsts nodevas apmērs ir liels un var ietekmēt atbildētāja spēju samaksāt uzturlīdzekļus bērnam, saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta ceturto daļu Civillietu tiesas kolēģija atzīst par iespējamu atbrīvot atbildētāju daļēji no maksājamās valsts nodevas samaksas, nosakot to saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta a)apakšpunktu atbilstoši atbildētājai apstrīdētajam apmēram, proti, 70 EUR (15% no 240 EUR (200 EUR – 180 EUR x 12 mēneši), bet ne mazāk par 70 EUR).

Tādējādi no atbildētāja valsts labā ir piedzenama valsts nodeva 70 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 6,60 EUR.

[12] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu no prasītājas atbildētāja labā ir piedzenami atbildētāja samaksātie tiesas izdevumi proporcionāli prasījumu noraidītajai daļai – valsts nodeva par apelācijas sūdzību 45,02 EUR (2.sējums l.l.10, l.l.30) (valsts nodeva par apelācijas sūdzību 345,14 EUR x prasības noraidītā daļa 30 EUR mēnesī : prasības summu 230 EUR mēnesī).

[13] Atbilstoši Civilprocesa likuma 434.panta ceturtajai daļai, 204.[1]pantam pusēm nosakāms 10 dienu termiņš no sprieduma spēkā stāšanās dienas sprieduma labprātīgai izpildei. Šajā termiņā valsts labā piedzenamo tiesas izdevumu samaksu apliecinošs dokuments iesniedzams Rīgas apgabaltiesā.

R e z o l u t ī v ā

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 432.-434.pantu, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

/pers. B/ prasību pret /pers. C/ par līdzekļu piedziņu bērna uzturam – apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, /pers. B/, personas kods /personas kods/, labā līdzekļus meitas /pers. F/, personas kods /personas kods/, uzturam 200 EUR (divi simti *euro*) mēnesī, bet ne mazāk kā 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas līdz bērna 7 gadu vecumam, un no 7 gadu vecuma – ne mazāk kā 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, sākot no 2017.gada 28.aprīļa līdz bērna pilngadībai.

Uzturlīdzekļi iemaksājami /pers. B/, personas kods /personas kods/, kontā /numurs/, AS "SEB banka".

Pārējā daļā /pers. B/ prasību pret /pers. C/ par līdzekļu piedziņu bērna uzturam – noraidīt.

Noteikt, ka spriedums par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam ir izpildāms nekavējoties.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, valsts labā valsts nodevu 70 EUR (septiņdesmit *euro*) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 6,60 EUR (seši *euro* sešdesmit centi).

Atbrīvot /pers. C/, personas kods /personas kods/, no valsts nodevas 260,64 EUR (divi simti sešdesmit *euro* sešdesmit četri centi) samaksas valsts ienākumos.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, /pers. C/, personas kods /personas kods/, labā tiesas izdevumus 45,02 EUR (četrdesmit pieci *euro* divi centi).

Noteikt /pers. C/ un /pers. B/ 10 dienu termiņu no sprieduma spēkā stāšanās dienas sprieduma labprātīgai izpildei. Šajā termiņā valsts labā piedzenamo tiesas izdevumu samaksu apliecinošs dokuments iesniedzams Rīgas apgabaltiesā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentam 30 dienu laikā no dienas, kad spriedums ir pieejams tiesas kancelejā, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā un iemaksājot drošības naudu 300 *euro* apmērā.

Sprieduma sastādīšanas un pieejamības tiesas kancelejā datums – 2018.gada 15.maijs.

Tiesneses I.Grauda

D.Jansone

S.Krūmiņa